

ILMIY TEZIS

GLOBAL DUNYODA PARLAMENTARIZMNING IJTIMOIIY HAYOTDAGI O'RNI

Sangilov Jamshidbek Yo'lichiboyevich

Kalit so'zlar:

- Parlamentarizm
- Demokratik boshqaruv
- Fuqarolik jamiyati
- Siyosiy islohotlar
- Ijtimoiy barqarorlik
- Qonun chiqaruvchi hokimiyat
- Ochiqlik va shaffoflik
- Inson huquqlari
- Global siyosiy tizimlar

Annotatsiya:

Ushbu tezisdan parlamentarizmning global miqyosdagi rivojlanishi va uning ijtimoiy hayotga ta'siri tahlil qilinadi. Demokratik boshqaruv shakllaridan biri sifatida parlament tizimi jamiyatning siyosiy faolligi, fuqarolik jamiyati institutlarining shakllanishi va inson huquqlarining ta'minlanishiga qanday ta'sir qilishi ochib beriladi.

Asosiy matn:

Bugungi kunda parlamentarizm ko'plab rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarda siyosiy tizimning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralmoqda. Bu

tizimda parlament — vakillik organi sifatida qonun chiqaruvchi hokimiyatni amalga oshiradi, ijro hokimiyatini nazorat qiladi va xalq manfaatlarini ifoda etadi.

Parlamentarizmning ijtimoiy hayotdagi o'rni bir nechta asosiy omillar bilan bog'liq:

1. **Demokratik institutlarning mustahkamlanishi:** Parlamentar tizim fuqarolarning siyosiy faolligini oshiradi, ularning davlat boshqaruvida bevosita yoki bilvosita ishtirok etish imkoniyatini yaratadi.
2. **Ijtimoiy adolatning ta'minlanishi:** Parlament orqali ishlab chiqiladigan qonunlar jamiyatdagi tenglik, inson huquqlari va erkinliklarini kafolatlaydi.
3. **Ochiqlik va oshkoralik:** Parlament majlislari ochiq o'tkazilishi va axborot vositalari orqali yoritilishi siyosiy jarayonlarning shaffofligini ta'minlaydi.
4. **Fuqarolik jamiyatining rivojlanishi:** Parlamentarizm fuqarolik jamiyatining faollashuvi, nodavlat tashkilotlar bilan hamkorlik va ijtimoiy masalalarning keng muhokama qilinishiga xizmat qiladi.

Ilmiy yangilik:

Ushbu tadqiqotda parlamentarizmning ijtimoiy hayotdagi o'rni global kontekstda tahlil qilinib, demokratik boshqaruv shakllarining jamiyatdagi barqarorlikka, fuqarolik faolligiga va huquqiy ongning shakllanishiga ta'siri chuqur o'rganiladi.

Ilmiy yangilik shundaki:

- Parlamentarizmning **ijtimoiy hayotga ta'siri** faqat siyosiy doirada emas, balki ijtimoiy institutlar, madaniy qadriyatlar va fuqarolik ongining rivojlanishi nuqtayi nazaridan tahlil qilinmoqda.
- Ishda **turli davlatlar tajribasi** solishtirma tahlil asosida ko'rib chiqilib, ularning asosida O'zbekiston singari rivojlanayotgan mamlakatlar uchun amaliy tavsiyalar shakllantirilgan.

- **Parlamentar tizim va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlik** ilmiy asosda dalillangan va bu bog'liqlik zamonaviy siyosiy jarayonlarda yangi nuqtayi nazar bilan ko'rib chiqilgan.
- Tadqiqotda parlamentarizmning **fuqarolik jamiyatini shakllantirishdagi vositachilik roli** yangi metodologik yondashuvlar asosida ochib berilgan.

Parlamentar tizim ayniqsa Yevropa mamlakatlarida keng tarqalgan bo'lib, ularning ko'pchiligida ijtimoiy barqarorlik, iqtisodiy taraqqiyot va fuqarolarning yuqori darajadagi siyosiy madaniyati kuzatiladi. Shu bilan birga, parlamentarizm rivojlanayotgan davlatlar uchun ham ijobiy tajriba bo'lib xizmat qilmoqda.

Xulosa:

Parlamentarizm — bu nafaqat siyosiy boshqaruv shakli, balki jamiyatdagi ishonch, tenglik va adolat tamoyillarini mustahkamlovchi mexanizmdir. Global dunyoda uning ahamiyati ortib bormoqda, chunki u ijtimoiy hayotni barqarorlashtirish va demokratik qadriyatlarni mustahkamlashda muhim o'rin tutadi.